

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 3671 від 17.06.2020
Народні депутати України
О. Дмитрієва та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань організації освітнього процесу в сфері охорони здоров'я»

У законопроекті «з метою покращення медичної освіти в Україні» (п. 2 пояснювальної записки) пропонується внести зміни до Основ законодавства України про охорону здоров'я (далі – Основи) та Закону України «Про вищу освіту», суть яких полягає у наданні права науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти та інтернам брати участь у наданні закладами охорони здоров'я медичної допомоги, у тому числі вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої).

Головне управління, розглянувши законопроект, вважає за необхідне висловити щодо його змісту такі зауваження і пропозиції.

1. Необхідність прийняття цього законопроекту в пояснювальній записці (п. 1) обґрунтовується потребою «побудови якісної системи медичної освіти в Україні». Поділяючи стурбованість суб'єктів права цієї законодавчої ініціативи з приводу порушеного питання, Головного управління водночас звертає увагу на те, що *чинне законодавство України вже містить правові передумови для організації підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері охорони здоров'я в контексті предмету законопроекту*. Зокрема, відповідно до ч. 8 ст. 33 Закону України «Про вищу освіту» заклад вищої освіти, що готує фахівців у сфері охорони здоров'я або здійснює їх післядипломну освіту, та академія, інститут післядипломної освіти, що здійснюють післядипломну освіту, спільно з центральними органами виконавчої влади, Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук, органами місцевого самоврядування можуть утворювати на базі наукових установ, закладів охорони здоров'я, у тому числі тих, що належать територіальним громадам або передані їм, *клінічні бази закладів освіти у сфері охорони здоров'я, університетські клініки та лікарні*. Клінічна база закладу освіти у сфері охорони здоров'я, університетська клініка чи лікарня створюються з метою забезпечення освітнього процесу особам, які навчаються у закладі вищої освіти, підвищення кваліфікації медичних працівників, проведення наукових досліджень, а також надання

спеціалізованої медичної допомоги. Порядок утворення і функціонування клінічних баз закладів медичної освіти, університетських клінік та університетських лікарень визначається нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

Зазначена законодавча норма знайшла свою деталізацію, зокрема, в Типовому положенні про університетську клініку вищого навчального закладу (закладу післядипломної освіти) (затверджене наказом Міністерства охорони здоров'я України від 06.07.2015 № 408). Відповідно до цього Типового положення *університетська клініка* є закладом охорони здоров'я, який є лікувально-навчально-науковим структурним підрозділом вищого навчального закладу (закладу післядипломної освіти) (далі - ВНЗ). Університетська клініка утворюється згідно з наказом керівника ВНЗ за погодженням з Міністерством охорони здоров'я України та центральним органом виконавчої влади, у підпорядкуванні якого знаходиться ВНЗ (п.п. 1, 2 розділу I). Головною метою діяльності університетської клініки є надання третинної (високоспеціалізованої), вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги, забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації медичних працівників за стандартами вищої освіти, проведення науково-дослідної роботи, розробка, апробація та впровадження нових медичних технологій (п. 1 розділу II).

Правові та організаційні умови для набуття інтернами необхідних умінь, професійних знань та практичних навиків визначені Положенням про спеціалізацію (інтернатуру) випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації медичних факультетів університетів (затверджене наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.09.1996 № 291). Згідно з цим Положенням основним завданням інтернатури є підвищення рівня практичної підготовки випускників вищих медичних (фармацевтичних) закладів освіти III-IV рівнів акредитації медичних факультетів університетів, їх професійної готовності до самостійної лікарської (провізорської) діяльності (п. 1.2). Інтернатура проводиться в очно-заочній формі навчання на кафедрах медичних (фармацевтичних) вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації медичних факультетів університетів і закладів медичної (фармацевтичної) післядипломної освіти (надалі - вищих закладів освіти) та стажування в базових установах і закладах охорони здоров'я (п. 1.4). Базы стажування лікарів(провізорів)-інтернів - це базові установи та заклади охорони здоров'я, які використовуються з метою первинної спеціалізації випускників вищих медичних (фармацевтичних) закладів освіти. Це можуть бути обласні, міські і центральні районні лікарні, міські та обласні дитячі лікарні, пологові будинки, диспансери, лікарні, підпорядковані іншим відомствам, клініки науково-дослідних інститутів, діагностичні центри, бюро судово-медичної експертизи, установи і заклади санітарно-епідеміологічної служби, аптечні заклади тощо, що мають у своєму складі структурні підрозділи, підготовка в яких передбачена навчальним планом та програмою інтернатури з відповідної спеціальності, тощо (п. 3.5).

2. Покладена в основу цього законопроекту ідея щодо можливості надання медичної допомоги в закладах охорони здоров'я особами (науково-педагогічними працівниками відповідних закладів вищої освіти, інтернами), які не перебувають з закладами охорони здоров'я в трудових відносинах, виглядає сумнівною, зокрема, і з огляду на вимоги Основ, згідно з якими «медична допомога надається професійно підготовленими медичними працівниками, які перебувають у трудових відносинах із закладами охорони здоров'я, що забезпечують надання медичної допомоги згідно з одержаною відповідно до закону ліцензією» (ч. 1 ст. 33), «медичною і фармацевтичною діяльністю можуть займатися особи, які мають відповідну спеціальну освіту і відповідають єдиним кваліфікаційним вимогам» (ч. 1 ст. 74).

Крім того, питання оформлення трудових відносин медичного працівника з роботодавцем, тобто, закладом охорони здоров'я, є важливим аспектом діяльності у сфері охорони здоров'я, зокрема, з точки зору забезпечення конфіденційності інформації в закладі охорони здоров'я, гарантування оплати праці та надання компенсацій, які передбачені законодавством для медичних працівників (наприклад, у разі інфікування туберкульозом, ВІЛ-інфекцією чи іншим небезпечним для здоров'я чи життя інфекційним захворюванням), юридичної відповідальності сторін у разі заподіяння шкоди (наприклад, внаслідок лікарської помилки), і який не врахований розробниками цього законопроекту.

3. Головне управління не підтримує пропозицію замінити в Законі України «Про вищу освіту» термін «інтерн - особа, яка має ступінь магістра медичного або фармацевтичного спрямування і навчається з метою отримання кваліфікації лікаря або провізора певної спеціальності відповідно до переліку лікарських або провізорських спеціальностей інтернатури» (п. 3 ч. 3 ст. 61), на «лікар (провізор) - інтерн». Адже інтерн внаслідок незавершеності відповідної медичної (фармацевтичної) освіти не має сертифікату лікаря-спеціаліста і до моменту його оформлення не має допуску до здійснення відповідної медичної практики. Зазначене впливає, зокрема, зі змісту цитованої вище норми ч. 1 ст. 74 Основ та Порядку проведення атестації лікарів (затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22.02.2019 № 446), згідно з яким «лікарем-спеціалістом за однією зі спеціальностей, що передбачена Переліком лікарських посад, може бути лікар, який закінчив інтернатуру за цією спеціальністю і має сертифікат лікаря-спеціаліста, а також особа, яка в установленому законодавством порядку допущена до медичної практики, пройшла курси спеціалізації або стажування та має необхідну за програмою теоретичну і практичну підготовку за своєю спеціальністю, володіє сучасними методами профілактики, діагностики, лікування і реабілітації хворих» (абз. 2 п. 4 розділу II).

4. Вважаємо за доцільне звернути увагу на недоліки законопроекту техніко-юридичного характеру. Так, в одному місці законопроекту використане формулювання «підготовка кадрів у сфері охорони здоров'я» (зміни до статей 35-2, 35-3 Основ), а в іншому «підготовка здобувачів вищої освіти у сфері охорони здоров'я» (зміни до ст. 33 Основ).

5. Зважаючи на місячний строк, протягом якого Кабінету Міністрів України доручається привести у відповідність з цим Законом свої нормативно-правові акти та забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів (п. 3 розділу II «Прикінцеві положення»), вочевидь недостатньо виваженим є термін набрання чинності цим проектом - «з дня, наступного за днем його опублікування».

6. Додаткового обґрунтування потребує положення п. 2 розділу II законопроекту відповідно до якого «частина перша підпункту 1 пункту 1 та частина перша підпункту 2 пункту 1 розділу I цього Закону *діють протягом двох років* з дня опублікування цього Закону», адже включення в тексти базових законів тимчасових норм не узгоджується з природою закону, як постійно діючого нормативно-правового акту.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: К. Вербицький, В. Грицак

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B42008E588D01

Дійсний до: 27.05.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/3-2020/87788 від 25.06.2020

122162